

tup•tup•tup•

Dzieciaki Ratują Zwierzaki

WILKI

WPROWADZENIE

KIM JEST NASZ SZARY PRZYJACIEL?

Wilk (łac. *Canis lupus*) to jeden z największych przedstawicieli rodziny psowatych (Canidae), a zarazem najbliższy dziki krewny psa domowego. Wilki to drapieżniki szczytowe, odgrywające istotną rolę w ekosystemach, kontrolując populacje innych zwierząt, takich jak jelenie czy dziki. Dzięki temu pomagają utrzymać równowagę w przyrodzie poprzez wpływ na bioróżnorodność i kondycję lasów oraz innych środowisk, w których występują.

Na świecie istnieje kilka gatunków wilka:

- **Wilk szary** (*Canis lupus*) – najczęściej spotykany gatunek, występujący w Ameryce Północnej, Europie i Azji.
- **Wilk czerwony** (*Canis rufus*) – mniejszy gatunek, zagrożony wyginięciem, występujący głównie w południowo-wschodnich Stanach Zjednoczonych.
- **Wilk etiopski** (*Canis simensis*) – endemiczny gatunek wilka występujący w Etiopii, również zagrożony wyginięciem

WYGLĄD WILKA SZAREGO

- **Wielkość:** Dorosły wilk szary może ważyć od 30 do 50 kg, samce są zazwyczaj większe od samic.
- **Umaszczenie:** Futro wilków szarych przybiera różne odcienie szarości, z domieszką brązów, czerni i bieli. Umożliwia to doskonałe kamuflowanie się w leśnym środowisku.
- **Budowa ciała:** Wilki mają długie kończyny, co pozwala im na pokonywanie dużych odległości. Są wyjątkowo silne i wytrzymałe, potrafią biegać z prędkością do 60 km/h.
- **Kształt głowy:** Mają szeroką głowę, z wydłużonym silnym pyskiem oraz spiczastymi, stojącymi uszami. Ich oczy są najczęściej bursztynowe, co nadaje im groźny wygląd.

WYSTĘPOWANIE W EUROPIE

Wilki dawniej zamieszkiwały niemal całą Europę, jednak ich liczebność drastycznie spadła w wyniku polowań i niszczenia ich siedlisk. Dzięki działaniom ochronnym populacje wilków w Europie zaczęły się odradzać. Obecnie największe skupiska wilków to:

- **Polska:** Wilki zamieszkują wschodnią, północno-wschodnią i południową część kraju. Największe ich populacje znajdują się w Bieszczadach, Beskidach, Puszczy Białowieskiej i Puszczy Augustowskiej.
- **Europa Środkowa i Wschodnia:** Duże populacje wilków żyją w Rumunii, na Ukrainie oraz w Rosji.
- **Europa Zachodnia:** Choć w przeszłości wilki zostały niemal całkowicie wytępione, dziś powracają do takich krajów jak Niemcy, Francja, Hiszpania czy Włochy.

ODŻYWIANIE

Wilki to **drapieżniki**, które żywią się głównie mięsem. Ich dieta opiera się przede wszystkim na dużych ssakach, takich jak jelenie, sarny i dziki, a w Ameryce Północnej i Azji również bizona i karibu. Jeśli warunki są sprzyjające, wilki polują także na mniejsze zwierzęta, takie jak zające, gryzonie, ptaki, a nawet ryby. W razie niedoboru pożywienia lub w okresie wychowywania młodych mogą atakować również zwierzęta hodowlane. Polując w grupach, są w stanie skutecznie tropić nawet większe zwierzęta.

ROZMNAŻANIE

Wilki są zwierzętami monogamicznymi. Para rodziców tworzy trwały związek i rozmnaża się, podczas gdy inni członkowie rodziny pełnią rolę opiekunów. Samica rodzi młode raz w roku, zwykle wiosną. Ciąża trwa około 63 dni, a w miocie rodzi się od 4 do 6 szceniąt. Wilcze młode są niewidome i głuche przez pierwsze tygodnie życia. Karmione są mlekiem matki, a po miesiącu zaczynają spożywać mięso. Inni przedstawiciele rodziny zaczynają wtedy dzielić się jedzeniem z młodymi.

CIEKAWOSTKI

Porozumiewanie się: Wilki komunikują się za pomocą wycia, które służy do zwoływania rodziny, ostrzegania przed niebezpieczeństwem, a także feromonów i oznaczania terytorium odchodami.

Wytrzymałość: Wilki mogą pokonywać dziennie od 30 do 70 km w poszukiwaniu pożywienia. Samiec w poszukiwaniach partnerki może pokonać 300 km w dwa tygodnie.

Grupa rodzinna: Wilki żyją w ściśle zorganizowanych grupach, które w rzeczywistości są rodziną. Para która przewodzi grupie - matka i ojciec - jest odpowiedzialna za większość decyzji i organizację polowań.

Inteligencja: Wilki są znane z wysokiej inteligencji. Potrafią planować polowania i komunikować się w sposób skomplikowany, co czyni je wyjątkowymi drapieżnikami.

OCHRONA GATUNKU

Wilki mierzą się z zagrożeniami wynikającymi z utraty siedlisk, co jest efektem wylesiania, rozwoju infrastruktury i rolnictwa. Zmniejszający się dostęp do naturalnych terenów i pokarmu zmusza wilki do wkraczania na obszary ludzkie, co prowadzi do konfliktów z właścicielami gospodarstw, którzy często stosują odstraszanie, a nawet kłusownictwo, mimo prawnej ochrony wilków. Dodatkowo zmiany klimatyczne wpływają na ich populacje, utrudniając dostęp do zasobów i zmieniając dostępność pożywienia. Wilki również padają ofiarami chorób, takich jak wścieklizna czy nosówka.

Jak pomóc wilkom?

Ochrona siedlisk – zabezpieczać i przywracać naturalne tereny zamieszkania wilków, chroniąc ich terytoria przed rozwojem infrastruktury.

Zapobieganie kłusownictwu – wzmacniać kontrolę i egzekwowanie przepisów zakazujących nielegalnych polowań na wilki.

Wsparcie dla hodowców – wdrażać programy ochrony zwierząt hodowlanych (np. budowanie ogrodzeń, refundacje strat), aby zmniejszyć konflikty między wilkami a rolnikami.

Edukacja społeczna – prowadzić kampanie zwiększające świadomość roli wilków w ekosystemie i korzyści z ich ochrony.

Monitoring populacji – regularnie kontrolować liczebność wilków, ich zdrowie i rozprzestrzenianie się, aby skutecznie zarządzać ich ochroną.

Badania naukowe – wspierać badania nad ekologią i zachowaniem wilków, co pozwala lepiej rozumieć ich potrzeby i adaptować programy ochrony.

ZADANIE 1

GDZIE MIESZKA WILK?

Wilk jest gatunkiem o dużej elastyczności ekologicznej, co pozwala mu zamieszkiwać różnorodne środowiska, od tundry, przez iglaste lasy borealne, aż po górzyste i zalesione obszary umiarkowane. Preferuje tereny, które oferują gęste zarośla lub drzewa, zapewniające schronienie oraz obszary z dużą dostępnością ofiar, takich jak jelenie, sarny czy zające. Wilki dobrze adaptują się również do terenów trawiastych i górskich, pod warunkiem, że mają dostęp do wody oraz odpowiednich miejsc do zakładania legowisk. Choć są w stanie przetrwać w różnych warunkach, największe populacje wilków występują na rozległych, dzikich obszarach, gdzie mogą unikać kontaktu z ludźmi.

Żeby utrwalić z dziećmi wiedzę na temat środowiska zamieszkania wilków, proponujemy wykonać witraż przedstawiający las i jego mieszkańców.

Cel: utrwalenie wiedzy na temat naturalnego środowiska wilków

Czas: 45 minut

MATERIAŁY:

- Kolorowa gładka bibuła
- Czarny papier (najlepiej o grubszej gramaturze)
- Klej
- Nożyczki
- Szablony zwierząt (załącznik 1.1)

PRZEBIEG ZADANIA:

Krok 1: Nauczyciel drukuje szablony zwierząt z załącznika (załącznik 1.1). Dzieci mogą również samodzielnie narysować postacie zwierząt.

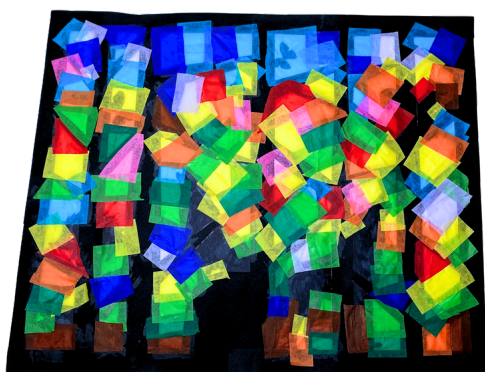
Krok 2: Dzieci obrysowują szablony lub tworzą zwierzęta samodzielnie na czarnym papierze, a następnie je wycinają.

Krok 3: Dzieci wycinają paski o szerokości ok. 3 cm i skleją z nich ramę witrażu.

Krok 4: Dzieci wycinają paski o różnych szerokościach: 3 cm, 2 cm, 1 cm i wykleją w środku obrysy drzew oraz gałęzi. Gałęzie mają łączyć się z pniami innych drzew oraz z ramą. W ten sposób ma powstać trwała konstrukcja.

Krok 5: Dzieci przyklejają do konstrukcji „mieszkańców lasu”: wilki, zające, jeża, dzięcioła, wiewiórki i innych.

Krok 6: Dzieci wycinają z kolorowej bibuły kwadraty i prostokąty o przybliżonych wymiarach 4x2 cm lub 5x 5 cm. Wielkość tych figur najlepiej dostosować do przestrzeni pomiędzy drzewami i gałęziami.

Krok 7: Dzieci wyklejają kolorowymi prostokątami przestrzeń na odwrocie pomiędzy gałęziami i postaciami zwierząt.

Krok 8: Nauczyciel wspólnie z dziećmi zawiesza gotową pracę na oknie. Najlepiej wybrać miejsce, gdzie dociera najwięcej światła.

ZADANIE 2

MASKA WILKA Z FILCU

Małe dzieci uwielbiają przebierać się i wcielać w różne postacie. Rozwija to ich wyobraźnię, kreatywność oraz zdolności społeczne. Aby zainteresować je tematyką wilków, proponujemy wykonać maskę wilczka. Zadanie to może być świetnym wprowadzeniem do rozmowy o wilkach – o tym, jak wyglądają, jakie mają zwyczaje i dlaczego są ważne w przyrodzie. Dzieci, angażując się w tworzenie maski, będą mogły na chwilę „stać się” wilkiem, co pobudzi ich ciekawość i ułatwi zrozumienie roli tego zwierzęcia w ekosystemie. Wykonywanie maski, oprócz walorów edukacyjnych, to także zabawa rozwijająca umiejętności manualne oraz współpracę w grupie, kiedy dzieci mogą wymieniać się materiałami i pomysłami na zdobienie. Po zakończeniu zadania można zorganizować krótką zabawę teatralną, gdzie dzieci, nosząc maski wilków, będą mogły odgrywać różne scenki, co jeszcze bardziej wciągnie je w temat i pozwoli utrwalić zdobyte informacje w formie aktywnej, radosnej nauki.

MATERIAŁY:

- filc (kolor szary, biały i czarny)
- klej
- igła i nitka w kolorze szarym
- guma
- wykrój maski (załącznik 2.1)

Cel: utrwalenie wizerunku wilka, ćwiczenie zdolności manualnych

Czas: 25 minut

PRZEBIEG ZADANIA:

1. Nauczyciel drukuje szablon maski wilka z załącznika (zał. 2.1)
2. Dzieci odrysowują najpierw głowę wilka na szarym filcu i wycinają. Trudnością może być wycięcie otworów na oczy - może przydać się pomoc nauczyciela.
3. Dzieci odrysowują na białym filcu policzki, trójkąciki środka uszu i również je wycinają.
4. Dzieci wycinają nosek wilczka z czarnego filcu .
5. Dzieci łączą wszystkie elementy w całość przy pomocy kleju. Maskę należy pozostawić do całkowitego wyschnięcia. Można też skorzystać z filcu samoprzylepnego, co nieco przyspieszy proces tworzenia.
6. Przy wsparciu nauczyciela dzieci przyszywają gumkę do maski. Dla starszych dzieci będzie to świetna okazja do nauki szycia. Maluszki mogą obserwować proces tworzenia przez nauczyciela.
7. Na koniec można ozdobić maskę koralikami, guzikami lub innymi elementami.

ZADANIE 3

NIE TAKI WILK STRASZNY, JAK GO MALUJĄ

Wilk to duże, przypominające psa zwierzę, ale znacznie bardziej muskularne i z dzikim wyglądem. Ma gęste futro, które zazwyczaj jest mieszanką szarości, brązu, bieli, a czasem czerni, co pomaga mu wtapiać się w naturalne środowisko, takie jak lasy czy góry. Jego głowa jest wydłużona, z dużymi, szpiczastymi uszami i przenikliwymi, jasnymi oczami, które mogą wydawać się złotawe lub żółte. Pysk wilka jest długi i zakończony czarnym nosem, a jego zęby są ostre i silne, przystosowane do chwytania i rozszarpywania ofiary. Wilk ma długie, mocne nogi, które pozwalają mu na szybki bieg i wytrwałe ściganie zdobyczy, a jego puszysty, obniżony ogon pomaga w komunikacji z innymi wilkami w stadzie.

Proponujemy wspólnie z dziećmi stworzyć portret tego pięknego ssaka, wykorzystując technikę wyklejanki.

Cel: utrwalenie wizerunku wilka w bardziej łagodnej i przyjaznej postaci

Czas: 30 minut

MATERIAŁY:

- szablon wilczka (załącznik 3.1)
- czarny sztywny papier
- gazeta
- klej
- nożyczki
- żółta kredka
- ołówek

PRZEBIEG ZADANIA:

1. Nauczyciel drukuje szablon wilka (załącznik 3.1) lub proponuje dzieciom narysować głowę wilka samodzielnie.
2. Dzieci rysują lub odrysowują z szablonu głowę wilka na czarnej kartce papieru. Tylko kontury.
3. Następnie dzieci drą gazetę na drobne kawałki.
4. Dzieci starannie wyklejają głowę kawałkami podartej gazety. Warto zacząć od brzegów, a następnie wypełnić środek.
5. Dzieci rysują zęby, oko i nos wilka na białym papierze, albo wykorzystują te elementy wycinając z szablonu. Oko należy pokolorować na kolor żółty.
6. Dzieci przyklejają wycięte i pokolorowane elementy do głowy wilka. Portret naszego dostojnego ssaka jest gotowy!

ZADANIE 4

GDZIE MOŻNA SPOTKAĆ WILKA W POLSCE?

W Polsce wilki można spotkać w różnych częściach kraju, ale ich największe populacje znajdują się w województwach: podlaskim, warmińsko-mazurskim, podkarpackim i małopolskim. Szacuje się, że populacja wilków w Polsce w 2024 roku wynosi około 4300 osobników, co jest wynikiem rosnącej ochrony gatunkowej i powiększającego się zasięgu występowania tych drapieżników. Wilki kolonizują wschodnią część Polski, ale coraz częściej pojawiają się w centralnych i zachodnich rejonach kraju, adaptując się do życia w rozległych kompleksach leśnych oraz mozaikowych obszarach rolniczo-leśnych.

Proponujemy pochylić się z dziećmi nad mapą Polski i zapoznać się z obszarami, w których mieszkają wilki. Mapa ma charakter poglądowy i w przybliżeniu pokazuje obszary, w których możemy spotkać te drapieżniki.

MATERIAŁY:

- Kolorowanka mapa (załącznik 4.1)
- Kredki w kolorze zielonym i pomarańczowym

Cel: Zapoznanie dzieci w obszarami występowania wilków w Polsce

Czas: 15 minut

PRZEBIEG ZADANIA:

1. Nauczyciel pokazuje dzieciom mapę, największe miasta w Polsce oraz obszary, w których mieszkają wilki.
2. Dzieci kolorują mapę Polski. Obszary zaznaczone szarymi trójkątami na kolor pomarańczowy, a obszary zaznaczone szarymi kwadratami na kolor zielony.

ZADANIE 5

ZABAWA RUCHOWA "WILK I ZAJĄCE"

Wilk jest drapieżnikiem, który żywi się głównie mięsem, polując na duże zwierzęta kopytne, takie jak jelenie, sarny, łosie i dziki. W zależności od dostępności pokarmu w swoim środowisku, wilki mogą również polować na mniejsze ssaki, jak zające, bobry, a nawet gryzonie. Zdarza się, że wilki spożywają także ptaki czy ich jaja. W okresach, gdy brakuje zwierzyny łownej, wilki nie gardzą padliną, owocami ani jagodami, co pozwala im przetrwać w trudniejszych warunkach. Ich dieta jest zróżnicowana i elastyczna. Umożliwia im dostosowanie się do zmian w dostępności pożywienia w środowisku. Wilk zjada średnio od 2 do 4,5 kg pożywienia dziennie. Podczas polowania potrafi biec z prędkością 60 km/godz., a na krótkich dystansach do 5 kilometrów, może rozpędzić się nawet do 85 km/godz.

Proponujemy dzieciom zabawę ruchową, która pokazuje jak szybko wilk goni swoją zdobycz.

Cel: utrwalenie wiedzy na temat szybkości biegania wilka i jego zdolności do polowania

Czas: 20 minut

MATERIAŁY:

- Szarfa lub maska (dla wilka, żeby go wyraźnie odróżnić od zajączków)
- Hula hop lub obręcze (jako "nory" dla zajączków) - 3 sztuki

PRZEBIEG ZADANIA:

Nauczyciel wyznacza „pole” zabawy, np. koło lub prostokąt. Może to być dywan w sali, jeżeli jest odpowiednio duży. Na obrzeżach pola nauczyciel rozkłada kilka obręczy, które będą oznaczać "nory" dla zajączków. Następnie losuje jedno dziecko, które wcieli się w rolę wilka, a reszta dzieci będzie zajączkami. Wilk wiąże szarfę na pasie albo zakłada maskę wilka.

Zasady gry:

Zajączki poruszają się po polu, mogą skakać lub biegać - ich zadaniem jest unikać wilka. Wilk biega swobodnie po całym terenie zabawy, próbując „złapać” zajączka poprzez dotknięcie ręką. Kiedy wilk zbliża się do zajączka, ten może schronić się w jednej z "nor" (hula-hopów), ale tylko licząc do 10. Po tym czasie musi opuścić schronienie i biegać dalej.

Jeśli wilk złapie zajączka (dotknie go), złapane dziecko staje się wilkiem, a poprzedni wilk dołącza do zajączków. Zabawa trwa, dopóki każde dziecko nie będzie miało okazji wcielić się w wilka lub do ustalonego momentu (np. 15 minut).

ZADANIE 6

JAK WIDZI WILK?

Wilki mają wzrok przystosowany do życia w warunkach dzikiej natury, zwłaszcza nocą. Ich oczy są osadzone z przodu, co zapewnia im szerokie pole widzenia, które wynosi około 250 stopni (dla porównania, ludzkie pole widzenia to około 180 stopni) i umożliwia precyzyjne ocenianie odległości. Ma to istotne znaczenie podczas polowania. Ich wzrok doskonale wykrywa poruszające się obiekty, nawet z dużej odległości, co również pomaga im w polowaniu. Jednak ich ostrość wzroku, szczególnie na krótkie dystanse, jest słabsza niż u ludzi. Dlatego bardziej polegają na ruchu, niż na wyraźnym widzeniu szczegółów. Wilki widzą dobrze w półmroku dzięki specjalnej błonie odbłaskowej w oku, zwanej tapetum lucidum, która odbija światło i wzmacnia jego intensywność. To pozwala im lepiej dostrzegać ruch i kształty w ciemności. Wilki, podobnie jak inne psowate, są dichromatyczne, co oznacza, że widzą świat w dwóch podstawowych kolorach – niebieskim i żółtym. Nie potrafią rozróżniać kolorów tak dobrze, jak ludzie, którzy są tróchromatyczni (widzą trzy podstawowe kolory: czerwony, zielony i niebieski). Dla wilków świat jest mniej kolorowy, a czerwienie i zielenie mogą wyglądać jak odcienie szarości.

Proponujemy dzieciom wcielić w rolę wilka, który właśnie wyłonił się z lasu i zobaczyć piękną łąkę jego oczami.

Cel: zapoznanie dzieci z zdolnością widzenia wilków

Czas: 40 minut

MATERIAŁY:

- Kryjące farby (akryle lub gwasze) w 4 kolorach: niebieski, żółty, biały, czarny
- Pędzelek
- Duża kartka
- Stare skarpety lub pończochy
- Groch lub drobna fasolka

PRZEBIEG ZADANIA:

Nauczyciel umieszcza farby w pojemniczkach - każdy kolor w osobnej miseczce i dodatkowo kilka miseczek do mieszania kolorów.

Dzieci mieszają kolor czarny z białym w różnych proporcjach. W ten sposób powstają różne odcienie koloru szarego.

Dzieci wykonują pędzelki ze starych pończoch i ziaren grochu. W tym celu należy wsypać garść grochu do pończochy i związać na dole w taki sposób, aby powstała kulka. Ilość powstałych pędzelków ma być proporcjonalna do ilości kolorów.

Dzieci zamalowują kartkę poprzez odciskanie pędzli z pończochy na kartce w taki sposób, aby powstał obraz pt. „łąka” - na górze niebieskie niebo z białymi chmurami, na dole trawa w różnych odcieniach szarości. Tło przygotowane w ten sposób musi lekko przeschnąć. Następnie dzieci przy pomocy pędzelków malują żółte kwiatuszki kwitnące na łące. Mogą też dodać trochę niebieskich kwiatów.

ZADANIE 7

CO TU TAK PACHNIE?

Wilki mają niezwykle wyczulony węch, który jest ich najważniejszym zmysłem, używanym zarówno do polowania, jak i komunikacji. Dzięki złożonemu układowi węchowemu mogą wyczuwać zapachy nawet z odległości kilku kilometrów, co pozwala im namierzyć zwierzynę, śledzić jej tropy oraz identyfikować inne wilki. Węch wilka jest także ważny przy ustalaniu terytoriów – wilki znaczą swoje obszary moczem i feromonami, a ich zdolność do odczytywania tych zapachów pomaga im unikać konfliktów z innymi watahami. Ponadto, węch pozwala wilkom wykrywać zagrożenia, takie jak obecność ludzi czy innych drapieżników, i odpowiednio reagować, zwiększając szanse na przetrwanie w dzikim środowisku.

Cel: zapoznanie dzieci z zagadnieniem węchu u wilka

Czas: 20 minut

MATERIAŁY:

- Kilka małych słoiczek lub szklanek
- Przedmioty o wyrazistych zapachach: kawa, pomarańcza, cytryna, cynamon, liść laurowy itd.

PRZEBIEG ZADANIA:

Młodsze dzieci warto na początku zapoznać z przedmiotami schowanymi w słoiczkach. Starsze dzieci mogą iść „na żywioł”. Jedno dziecko, które wylosuje nauczyciel zakłada opaskę na oczy. Nauczyciel upewnia się, czy oczy są dobrze zasłonięte. Następnie daje powąchać pierwszy słoik, a dziecko próbuje odgadnąć co to za zapach. Dzieci się zmieniają po próbie odgadnięcia trzech zapachów. Po tym jak każde dziecko weźmie udział w eksperymencie, nauczyciel przeprowadza pogadankę. Pyta się, czy łatwo było rozpoznać zapachy bez patrzenia na przedmiot? Które zapachy były łatwiejsze do odgadnięcia? Czy wachając dziecko widziało ten przedmiot w swojej wyobraźni, a może poczuło jego smak? Na koniec nauczyciel opowiada o tym, że wilki mają dużo bardziej rozwinięty zmysł węchu niż człowiek.

ZADANIE 8

TROPY ZWIERZĄT LEŚNYCH

Ślady wilka najłatwiej pomylić z tropami psów, jednak są one zazwyczaj większe niż u większości ras, nawet tych dużych. Wilcze odciski mają zazwyczaj 9-12 cm długości i 7-10 cm szerokości. Charakteryzują się wyraźnymi czterema palcami oraz wydłużoną centralną poduszką. Wilki poruszają się w linii prostej, co sprawia, że ich ślady układają się równomiernie, jeden za drugim. Trop jest owalny, a poduszka centralna przypomina kształtem trójkąt lub serce. Warto również zwrócić uwagę na tropy innych zwierząt w lesie i przyrzeć się im z bliska, aby poznać różnorodność śladów dzikiej przyrody.

Cel: nauka rozpoznawania śladów wilka wśród innych zwierząt

Czas: 15 minut

MATERIAŁY:

- Karty z obrazkami zwierząt i śladów (uprzednio wydrukowane i za laminowane) - zał. 9.1

PRZEBIEG ZADANIA:

1. Nauczyciel drukuje karty przedstawiające zwierzęta i ślady (załącznik 9.1), laminuje je i rozcina.
2. Nauczyciel wspólnie z dziećmi przygląda się śladom różnych zwierząt. Dzieci próbują zobaczyć, czym się różnią ślady poszczególnych zwierząt i starają się je zapamiętać.
3. Następnie nauczyciel chowa karty i dzieli dzieci na dwie drużyny. Każda drużyna dostaje po 10 kart (5 zwierząt i 5 śladów). Nauczyciel musi przypilnować, żeby w każdej grupie ślady pasowały do zwierząt.
4. Zaczyna się zabawa. Dzieci jak najszybciej muszą dopasować ślady do zwierzątka. W każdej drużynie ma powstać po 5 par. Wygrywa drużyna, która zrobi to najszybciej.

ZADANIE 9

ŁAŃCUCH POKARMOWY

Wilki zajmują szczytową pozycję w łańcuchu pokarmowym, jako drapieżniki najwyższego rzędu, co oznacza, że nie mają wielu naturalnych wrogów i rzadko stają się ofiarą innych zwierząt. Ich rola w ekosystemie polega głównie na kontrolowaniu populacji roślinożerców, takich jak jelenie, sarny, łosie, a także mniejszych ssaków, co pomaga w utrzymaniu równowagi ekologicznej. Poprzez polowanie na najstarsze, chore lub stare osobniki, wilki przyczyniają się do zdrowia i vitalności populacji swoich ofiar, a także zapobiegają nadmiernemu wyjadaniu roślinności. Działając jako regulacyjne drapieżniki, wilki wspierają również inne gatunki roślin i zwierząt, tworząc bardziej zrównoważone i różnorodne środowisko.

MATERIAŁY:

- kołeczko symbolizujące las (załącznik 10.1)
- sylwetki zwierząt (załącznik 10.2)
- nożyczki
- klej
- kolorowe kredki
- drewniane klamerki

Cel: poznanie zasad działania równowagi w ekosystemie

Czas: przygotowanie 25 minut, zabawa 15 minut

PRZEBIEG ZADANIA:

1. Dzieci przygotowują materiały do zabawy. Kolorują kółko symbolizujące las, wycinają je i przyklejają do sztywnego kartonu. Następnie kolorują wilki, zające i rośliny oraz kolejno przyklejają je do klamerki.
2. Dzieci wprowadzają zwierzęta i rośliny do lasu, przyczepiając kolejno klamerki do kółka. Obserwują co się dzieje, kiedy jest za dużo roślin, za dużo zające lub za dużo wilków. Coś tu przestaje pasować.

Podsumowanie:

Nauczyciel pyta się dzieci, co by się działo, gdyby któregoś z elementów łańcucha pokarmowego było za dużo. Tłumaczy dzieciom, że równowaga w środowisku polega na wzajemnym wpływie i zależności między organizmami w ekosystemie. Na przykład w łańcuchu pokarmowym składającym się z roślin, zające i wilków każdy element pełni ważną rolę. Rośliny są pokarmem dla zające, które z kolei są pożywieniem dla wilków. Gdy liczba wilków jest odpowiednia, kontrolują one populację zające, co zapobiega nadmiernemu zjadaniu roślin. W ten sposób rośliny mają szansę na regenerację, a ekosystem jest stabilny. Jeśli jednak wilków jest za mało, zające rozmnażają się zbyt szybko, co prowadzi do nadmiernego zniszczenia roślinności. Z kolei zbyt duża liczba wilków może zmniejszyć populację zające na tyle, że wilki same zaczną mieć problemy ze znalezieniem pożywienia. Wszystkie elementy ekosystemu są ze sobą powiązane i muszą występować w odpowiednich proporcjach, aby zachować równowagę.

ZADANIE 10

OPOWIEDZMY BAIKĘ OD NOWA

Wilk od wieków ma złą reputację, głównie ze względu na ludowe opowieści, mity i literaturę, które przedstawiają go jako groźnego drapieżnika, atakującego ludzi i zwierzęta gospodarskie. Baśnie, takie jak „Czerwony Kapturek” czy „Trzy małe świnki”, oraz liczne podania i legendy, utrwały obraz wilka jako symbolu niebezpieczeństwa i podstępności. W rzeczywistości wilki unikają kontaktu z człowiekiem, traktując go jako zagrożenie.

Konflikty między wilkami a człowiekiem wynikają głównie z rywalizacji o zasoby, np. gdy wilki polują na zwierzęta hodowlane w obszarach, gdzie ich naturalna zdobycz jest ograniczona. Współczesne badania i działania edukacyjne starają się zmienić ten negatywny wizerunek wilka, pokazując jego kluczową rolę w ekosystemie oraz promując metody współistnienia i ochrony tego gatunku.

Proponujemy, aby posługując się obrazkami, opowiedzieć dzieciom znaną bajkę o „Czerwonym kapturku” od nowa, z pozytywnym zakończeniem.

MATERIAŁY:

- Ilustracje kolorowanki do bajki (załącznik 11.1)

Cel: poznanie zasad działania równowagi w ekosystemie

Czas: przygotowanie 25 minut, zabawa 15 minut

PRZEBIEG ZADANIA:

Dzieci dostają 4 obrazki, które kolejno przedstawiają następujące sceny:

1. Mama żegna Czerwonego kapturka
2. Czerwony kapturek spotyka w lesie wilka
3. Czerwony kapturek zbliża się do domu babci
4. Babcia pije herbatkę z wilkiem

Zadaniem dzieci jest przyrzeć się obrazkom, pokolorować je i opowiedzieć bajkę z nowym zakończeniem.

Nauczyciel na koniec podsumowuje: w życiu prawdziwym nie napijemy się herbatki z wilkiem, ale też nie pożre on nas żywcem. Wilki zazwyczaj unikają kontaktu z ludźmi, więc prawdziwy scenariusz byłby bardzo krótki - na widok Czerwonego Kaptura wilk po prostu by uciekł.

ZADANIE 11

PACYNKA

W celu przygotowania się do kiermaszu proponujemy wykonać całą rodziną wybraną pacynkę. W taki sposób każdy z domowników będzie miał możliwość przyczynić się do wsparcia Akcji „Dzieciaki Ratuja Zwierzaki”. Gotowa pacynka może służyć nie tylko jako rekwizyt edukacyjny, ale również jako wartościowy element kiermaszu charytatywnego.

MATERIAŁY:

- wykrój pacynki (załącznik 12.1)
- materiał - filc lub polar
- nożyczki
- igła
- nitka

Cel: angażowanie domu rodzinnego w akcję edukacyjno charytatywną

Czas: 60 minut

PRZEBIEG ZADANIA:

Krok 1: Drukujemy wykrój, wycinamy najpierw wilczka w całości i przypinamy go do podwójnie złożonego szarego materiału prawymi stronami do środka.

Krok 2: Odrysowujemy wykrój, pozostawiając zapas materiału około 0,5 cm.

Krok 3: Wycinamy sylwetkę wilka i ogonek.

Krok 4: Z papierowego wykroju wycinamy brzuszek i trójkąciki uszu. Doczepiamy elementy szpilkami do białego materiału. Pozostawiając ok. 0,5 cm zapasu, wycinamy brzuszek i dwa trójkąciki uszu.

Krok 5. Naszywamy brzuszek na szarą sylwetkę wilczka. Ważne, aby to zrobić zanim zszyjemy pacynkę w całość.

Krok 6. Wycinamy z czarnego filcu nosek i przyszywamy go nad brzuszkiem.

Krok 7. Przyszywamy białe trójkąciki do środka ucha. Oczka możemy wyszyć lub użyć w tym celu małych guzików.

Krok 8. Zszywamy ogonek. Możemy go wypełnić watoliną.

Krok 9. Zszywamy pacynkę w całość. Jeżeli szujemy z materiału, który się nie strzępi, można zszywać od razu na prawej stronie. Inne rodzaje materiału wymagają zszywania na lewą stronę i późniejszego wywinięcia.

DZIECIAKI RATUJĄ ZWIERZAKI IV WILKI

Tekst: Katarzyna Jarzyńska

Ilustracje: Katarzyna Jarzyńska, Canva, Adobe Stock

Zdjęcia: Katarzyna Jarzyńska, Canva, Adobe Stock

Skład: Katarzyna Jarzyńska

Wszelkie prawa zastrzeżone

© Fundacja To Proste

Wydanie I, Warszawa, 2024

Wszystkie załączniki są do pobrania na stronie internetowej:

https://tuptuptup.org.pl/materialy_drz-iv/

